

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

LT

Nuomonė 2/2021

(pagal SESV 322 straipsnio 2 dalį)

dėl Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014, siekiant užtikrinti valstybėms narėms didesnę nuspėjamumą ir patikslinti ginčų, kylančių teikiant tradicinius, PVM ir BNP pagrįstus nuosavus išteklius, sprendimo procedūras (2021 06 25, COM(2021) 327 *final*, 2021/0161 (NLE))

Turinys

	Dalis
Įvadas	01–06
Pastabos	07–38
Iždo valdymas	08–09
Nuosavų išteklių teikimo taisyklės	10–13
Delspinigių už pavėluotus mokėjimus tvarka	14–18
Neatgautinų TNI sumų valdymas	19–24
Ginčų sprendimo procedūros	25–35
Skirtingų nuosavų išteklių valdymo taisyklių nuoseklumas	36–38
Išvados	39–42
Priedas. Mūsų siūlomi pasiūlymo pakeitimai	

EUROPOS SAJUNGOS AUDITO RŪMAI,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 322 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014, siekiant užtikrinti valstybėms narėms didesnį nuspėjamumą ir patikslinti ginčų, kylančių teikiant tradicinius, PVM ir BNP pagrįstus nuosavus išteklius, sprendimo procedūras (2021 06 25, COM(2021) 327 *final*, 2021/0161 (NLE)),

atsižvelgdami į 2021 m. liepos 6 d. gautą Tarybos prašymą pateikti nuomonę,

atsižvelgdami į 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimą (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/335/ES, Euratomas¹,

atsižvelgdami į Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti², su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. gegužės 17 d. Reglamentu (ES, Euratomas) 2016/804³,

atsižvelgdami į Tarybos reglamentą (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 dėl galutinių vienodų nuosavų išteklių, kaupiamų iš pridėtinės vertės mokesčio, surinkimo priemonių⁴, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. balandžio 30 d. Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2021/769⁵,

atsižvelgdami į 2021 m. balandžio 30 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2021/768, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės ir panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 608/2014⁶,

atsižvelgdami į 2021 m. balandžio 30 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2021/770 dėl neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo, dėl tų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos, dėl priemonių, skirtų

---

¹ OL L 424, 2020 12 15, p. 1.

² OL L 168, 2014 6 7, p. 39.

³ OL L 132, 2016 5 21, p. 85.

⁴ OL L 155, 1989 6 7, p. 9.

⁵ OL L 165, 2021 5 11, p. 9.

⁶ OL L 165, 2021 5 11, p. 1.

grynujų pinigų poreikiui patenkinti, ir dėl bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstų nuosavų išteklių tam tikrų aspektų⁷ ir

atsižvelgdami į ankstesnes Europos Audito Rūmų nuomones⁸ dėl ES nuosavų išteklių sistemos, ypač į nuomones Nr. 7/2015 ir Nr. 5/2018,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

---

⁷ OL L 165, 2021 5 11, p. 15.

⁸ Nuomonės Nr. 11/2020 (OL C 26, 2021 1 22, p. 1), Nr. 5/2018 (OL C 431, 2018 11 29, p. 1), Nr. 7/2015 (OL C 5, 2016 1 8, p. 1), Nr. 7/2014 (OL C 459, 2014 12 19, p. 1), Nr. 2/2012 (OL C 112, 2012 4 18, p. 1), Nr. 2/2008 (OL C 192, 2008 7 29, p. 1), Nr. 2/2006 (OL C 203, 2006 8 25, p. 50), Nr. 4/2005 (OL C 167, 2005 7 7, p. 1) ir Nr. 7/2003 (OL C 318, 2003 12 30, p. 1).

Ivadas

01 Europos Sąjungos (ES) biudžeto finansavimo sistema nebuvo reikšmingai reformuota nuo 1988 m. Pastaruosius 33 metus pagrindinės pajamų kategorijos yra tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI), pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNP) pagrįsti nuosavi ištekliai.

02 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos (DFP) kontekste 2021 m. birželio 1 d. įsigaliojo naujas sprendimas dėl nuosavų išteklių⁹ ir valstybėms narėms užbaigus ratifikavimo procesą jis pradėtas taikyti atgaline data nuo 2021 m. sausio 1 d. Pagal reformuotą ES finansavimo sistemą išlieka trys esami pajamų šaltiniai, tačiau dėl dviejų iš jų – TNI ir PVM pagrįstų nuosavų išteklių – padaryta tam tikrų pakeitimų. Be to, nustatyta nauja nuosavų išteklių kategorija, kurią sudaro nacionaliniai įnašai, apskaičiuoti remiantis neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų svoriu.

03 Dabartinį teisinį pagrindą, pagal kurį yra įgyvendinamas Sprendimas dėl nuosavų išteklių, sudaro du reglamentai dėl nuosavų išteklių teikimo: vienas skirtas TNI, PVM ir BNP pagrįstiems nuosaviems ištekliams (Reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo, RNIT)¹⁰, o kitas – naujiems nuosaviems ištekliams, pagrįstiems neperdirbtomis plastiko pakuočių atliekomis¹¹. Taip pat yra atskiras reglamentas, kuriame nustatytos kai kurios PVM pagrįstų nuosavų išteklių surinkimo procedūros¹².

04 RNIT yra pagrindinis ES finansavimo sistemos ramstis, kuriuo nustatomos pirmiau minėtų trijų nuosavų išteklių pervedimo į ES biudžetą procedūros. RNIT siekiama užtikrinti, kad nuosavi ištekliai būtų surenkami laiku, kartu sudarant vienodas sąlygas visoms valstybėms narėms. Dabartinės redakcijos RNIT įsigaliojo 2016 m. spalio 1 d. ir yra taikomas atgaline data nuo 2014 m. sausio 1 d.

05 2021 m. birželio 25 d. Komisija pateikė pasiūlymą¹³ dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas RNIT siekiant užtikrinti valstybėms narėms didesnę nuspėjamumą ir patikslinti ginčų, kylančių teikiant nuosavus išteklius, sprendimo procedūras. Šis pasiūlymas parengtas atsižvelgiant į 2020 m. liepos mėn. Europos

⁹ Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 (žr. [1](#) išnašą).

¹⁰ Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 (žr. [2](#) ir [3](#) išnašas).

¹¹ Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2021/770 (žr. [7](#) išnašą).

¹² Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 (žr. [5](#) išnašą).

¹³ COM(2021) 327 *final*, 2021 06 25.

Vadovų Tarybos išvadas¹⁴, kuriose Komisijos „prašoma įvertinti galimybę pateikti pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl nuosavų išteklių teikimo peržiūros, kad būtų galima įveikti nuosavų išteklių teikimo iššūkius“. 2021 m. liepos 6 d. Taryba paprašė Audito Rūmų pateikti nuomonę dėl šio pasiūlymo.

06 Šioje nuomonėje vertinama, ar pagal pasiūlymą iš dalies pakeitus RNIT nuostatas būtų pasiektas Komisijos pasiūlyme nurodytas tikslas pagerinti nuosavų išteklių teikimo tvarką. Atlikdami vertinimą atsižvelgėme į galimą pasiūlymo poveikį ES biudžetui, bendruosius vidaus kontrolės principus ir savo ankstesnių metinių ataskaitų ir nuomonių nuosavų išteklių srityje rezultatus. Į savo nuomonę įtraukėme Komisijai ir teisės aktų leidėjams skirtus svarstytinus klausimus.

---

¹⁴ EUCO 10/20, specialiojo Europos Vadovų Tarybos susitikimo (2020 m. liepos 17, 18, 19, 20 ir 21 d.) išvadų 142 punktą.

Pastabos

07 Mūsų pastabos dėl pasiūlymo suskirstytos pagal šias sritis, apimančias Komisijos pasiūlytus pakeitimus, kurie, mūsų nuomone, yra reikšmingiausi (nurodžius atitinkamas nuostatas):

- a) išdo valdymas (9 straipsnio 1 dalis),
- b) nuosavų išteklių teikimo taisyklės (10a straipsnio 2 dalis ir 10b straipsnio 5 dalis),
- c) delspinigių už pavėluotus mokėjimus tvarka (12 straipsnio 3 ir 5 dalys),
- d) neatgautinų TNI sumų valdymas (13 straipsnio 2 dalis),
- e) ginčų sprendimo procedūros (10b straipsnio 7 dalis, 13 straipsnio 5 dalis ir 13b straipsnis) ir
- f) skirtingų nuosavų išteklių valdymo taisyklių nuoseklumas.

Iždo valdymas

08 Pasiūlyme numatyta galimybė Komisijai atidaryti **centralizuotą nuosavų išteklių sąskaitą** jos pasirinktoje finansų įstaigoje mokėjimams iš valstybių narių rinkti¹⁵. Tai papildytų arba pakeistų dabartinę dvejopą sistemą, kuri apima Komisijos vardu atidarytų sąskaitų valstybių narių išduose arba nacionaliniuose centriniuose bankuose ir Komisijos vardu atidarytų sąskaitų komerciniuose bankuose valdymą. Pagal šią sistemą valstybės narės, Komisijai paprašius, jai atlieka daug įvairaus dydžio banko pavedimų. Siūlomas Komisijos centralizuotas išdas ateityje bus įgyvendinamas valstybių narių prašymu taikant savanoriško dalyvavimo principą.

Mūsų vertinimas dėl siūlomų išdo valdymo pakeitimų

09 Sukūrus centralizuotą nuosavų išteklių sąskaitą būtų supaprastinta išdo sistema ir sudarytos sąlygos taikyti bendrą grynųjų pinigų valdymo metodą. Dėl to galėtų sumažėti valstybių narių Komisijai atliekamų banko pavedimų skaičius ir dažnumas. Nors pradėjus taikyti šį naują modelį galėtų sumažėti administracinė našta, kylanti dėl kelių banko sąskaitų naudojimo, pažymime, kad šis pasiūlymas nėra pagrįstas išsamia sąnaudų ir naudos analize, susijusia su centralizuotu Komisijos ir valstybių narių išdo

---

¹⁵ Siūlomo RNIT pakeitimo 9 straipsnio 1 dalis.

valdymu. Be to, dar neparengta techninė informacija apie tai, kaip ši centralizuoto išdo valdymo sistema veiktų praktiškai. Todėl negalime visapusiškai įvertinti, ar šiuo siūlomu RNIT pakeitimu bus galimybių pagerinti nuosavų išteklių teikimo tvarką.

Nuosavų išteklių teikimo taisyklės

10 Pasiūlyme numatyta galimybė valstybėms narėms atlikti **išankstinius PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių mokėjimus**, visų pirma tais atvejais, kai metų pabaigoje iš dalies keičiamas ES biudžetas¹⁶. Tai yra išimtinė procedūra, grindžiama esama administracine praktika, ir ją turi patvirtinti Komisija, gavusi tinkamai pagrįstą valstybių narių prašymą, apie kurį pranešama ne vėliau kaip prieš tris savaites. Valstybės narės dažniausiai prašo šių išankstinių mokėjimų dėl savo nacionalinių biudžeto procedūrų. Kai kurios valstybės narės pageidauja, kad įnašai būtų mokami tais pačiais ES biudžeto, kuriam prašoma įnašo, metais, net jei reikalavime sumokėti lėšas numatyta, kad nuosavi ištekliai būtų pervesti kitų metų sausio mėn.

11 Komisija taip pat siūlo **ankstesnių finansinių metų PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių patikslintas sumas (likučius) pateikti vėliau** – terminą nuo tų metų, kuriais Komisija informavo valstybes nares apie atitinkamas sumas (N+1 metai), birželio mėn. nukelti į kitų metų kovo mėn. (N+2 metai)¹⁷. Dėl šių likučių bendra suma turi būti perskirstyta valstybėms narėms, atsižvelgiant į atitinkamas BNP pagrįstų nuosavų išteklių dalis.

Mūsų vertinimas dėl siūlomų nuosavų išteklių teikimo taisyklių

12 Palankiai vertiname siūlomas nuostatas dėl išankstinių mokėjimų, nes jomis įforminama esama praktika ir valstybėms narėms užtikrinamas didesnis teisinis tikrumas. Jos taip pat neturi poveikio ES biudžetui, nes visas papildomas išlaidas, susijusias su išankstiniais mokėjimais, pavyzdžiui, neigiamas palūkanas, padengs valstybės narės.

13 Pritariame tam, kad būtų atidėtas terminas, iki kurio turi būti gauti PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių likučiai, nes taip užtikrinama, kad valstybių narių atliktini mokėjimai būtų labiau nuspėjami, ir gali būti palengvintos nacionalinės biudžeto procedūros. Anksčiau pritarėme siūlomai procedūrai, pagal kurią nuo pranešimo

---

¹⁶ Siūlomo RNIT pakeitimo 10a straipsnio 2 dalis.

¹⁷ Siūlomo RNIT pakeitimo 10b straipsnio 5 dalis.

dienos iki dienos, kurių valstybės narės turi pervesti sumas, būtų skirta daugiau laiko¹⁸. Nors pasiūlymas neturi poveikio ES biudžetui, juo bus dar labiau sumažintas valstybių narių biudžeto ir likvidumo neapibrėžtumas, taigi, bus pagerinta nuosavų išteklių sistema.

Delspinigių už pavėluotus mokėjimus tvarka

14 Tam, kad susigrąžinimo procedūros būtų ekonomiškai efektyvesnės, pasiūlymu nuo 500 eurų iki 1 000 eurų **padidinama pavėluotų nuosavų išteklių mokėjimų riba, kurios neviršijus atsisakoma siekti atgauti delspinigių sumas**¹⁹. Juo taip pat išplečiama **delspinigių už pavėluotus nuosavų išteklių mokėjimus apribojimo – šiuo metu neviršija 16 procentinių punktų – taikymo sritis apimant senus atvejus**, kuriems pagal galiojančias taisykles apribojimas netaikomas²⁰. Anksčiau, pagal RNIT nustatytas taisykles, kai kurios valstybės narės sukaupe labai dideles delspinigių sumas, mokėtinas už pavėluotus mokėjimus (už kiekvieną vėlavimo mėnesį sukaupta 0,25 procentinio punkto delspinigių norma).

15 Tam, kad nebūtų sukauptos neproporcingos delspinigių sumos, ankstesniu RNIT pakeitimu²¹ jau buvo nustatytas iki 16 procentinių punktų delspinigių normos padidinimo apribojimas, taikytinas praleidus nuosavų išteklių teikimo terminą; jis buvo taikomas nuo 2016 m. spalio 1 d. mokėtiniams pavėluotiems nuosavų išteklių mokėjimams. Mes jau esame palankiai įvertinę pasiūlymą apriboti didžiausią delspinigių normos padidinimą²².

16 Pasiūlymu išplečiama delspinigių padidinimo apribojimo taikymo sritis, kad apimtų tuos atvejus, kuriems dabartinis apribojimas netaikomas, t. y. iki 2016 m. spalio 1 d. mokėtinus pavėluotus nuosavų išteklių mokėjimus. Komisijos vertinimu, dėl šio pasiūlymo į ES biudžetą surenkamos delspinigių pajamos gali sumažėti 27,5 milijono eurų per metus. 2015–2019 m. daugiau kaip 70 % delspinigių už pavėluotus mokėjimus turėjo sumokėti tik penkios valstybės narės.

---

¹⁸ Mūsų nuomonės Nr. 7/2015 11 dalis.

¹⁹ Siūlomo RNIT pakeitimo 12 straipsnio 3 dalis.

²⁰ Siūlomo RNIT pakeitimo 12 straipsnio 5 dalis.

²¹ Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2016/804 (žr. 3 išnašą).

²² Mūsų nuomonės Nr. 7/2015 17 dalis.

Mūsų vertinimas dėl siūlomos delspinigių už pavėluotus mokėjimus tvarkos

17 Palankiai vertiname tai, kad delspinigių atsisakymo riba buvo padvigubinta, nes taip susigrąžinimo procesas gali tapti ekonomiškai efektyvesnis. Mes nustatėme, kad toks padidėjimas būtų naudingas tik septyniems iš 94 atvejų per metus²³, taigi, turėtų nedidelį poveikį. Tačiau pripažįstame, kad delspinigių už pavėluotus mokėjimus tvarka taip pat turėtų valstybėms narėms suteikti stiprių paskatų mokėjimus atlikti laiku.

18 Nors pripažįstame, kad pagal pasiūlymą išplėtus delspinigių už pavėluotus mokėjimus apribojimo taikymo sritį visa dabartinė sistema supaprastinama, pažymime, kad tai taip pat gali būti naudinga valstybėms narėms, neįvykdžiusiems įsipareigojimo laiku atlikti mokėjimus.

Neatgautinų TNI sumų valdymas

19 Valstybės narės renka muitus, registruoja juos specialiose sąskaitose ir kas mėnesį pateikia juos ES. Nustatyti, bet importuotojo dar nesumokėti muitai laikomi atskirose valstybių narių sąskaitose. Tam gali būti kelios priežastys, pavyzdžiui, importuotojo pateiktas skundas dėl sprendimo, kuriuo nustatomos skolos muitinei, nesumokėjimas arba importuotojo nemokumas.

20 Šiose atskirose sąskaitose registruotos sumos turėtų būti paskelbtos neatgautinomis, kai nacionalinės institucijos mano, kad jos negali jų atgauti, ir turėtų būti laikomos neatgautinomis ne daugiau kaip penkerius metus nuo sumos nustatymo dienos. Visais atvejais, kai neatgautinos sumos viršija 100 000 eurų, Komisija turėtų įvertinti, ar neatgavimo priežastys priskirtinos valstybėms narėms, ir tokiu atveju reikalauti, kad jos šias sumas pervestų į ES biudžetą. Teismo skundo arba dalinio mokėjimo atveju penkerių metų laikotarpis prasideda arba nuo galutinio teismo sprendimo priėmimo dienos, arba nuo paskutinio mokėjimo dienos²⁴.

21 Savo ankstesnėse metinėse ataskaitose²⁵ nurodėme, kad vis dar yra trūkumų, susijusių su tam tikrų valstybių narių atskirų sąskaitų valdymu, pavyzdžiui, skolų nurašymu ar pavėluotu registravimu apskaitos sistemoje arba vėlavimu išieškoti skolas.

---

²³ Vidurkis, apskaičiuotas remiantis Komisijos pateikta informacija apie 2018, 2019 ir 2020 m. delspinigių mokėjimo atvejus.

²⁴ Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 13 straipsnio 2 dalis.

²⁵ Žr. mūsų metines ataskaitas nuo 2012 m., pavyzdžiui, mūsų 2019 m. ataskaitos 3.9 dalį, 2018 m. ataskaitos 4.10 dalį, 2017 m. ataskaitos 4.15 dalį ir 2016 m. ataskaitos 4.15 dalį.

2020 m. ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose gautinos sumos atskirose sąskaitose iš viso sudarė 1,4 milijardo eurų ir jų vertė sumažėjo 892 milijonais eurų, įskaitant neatgautinų muitų sumas (2019 m. tie patys suvestiniai rodikliai atitinkamai buvo 1,6 milijardo eurų ir 931 milijonas eurų)²⁶.

22 Siekdama pagerinti valdymą ir išvengti delspinigių už pavėluotus mokėjimus kaupimosi dėl ankstesnių atvejų (žr. **13–17** dalis), Komisija siūlo nustatyti **bendrą (10 metų) terminą neatgautinoms skoloms pašalinti iš šių atskirų sąskaitų**, siekiant užtikrinti, kad atvejai būtų įvertinti ir sureguliuoti per pagrįstą laikotarpį, nepriklausomai nuo nagrinėjamų teisminių skundų ar dalinių mokėjimų²⁷. Šis pasiūlymas nepagrįstas jokių vertinimų, rodančiu, kad dėl tokio pakeitimo pagerėtų TNI valdymas.

Mūsų vertinimas dėl siūlomų neatgautinų TNI sumų valdymo pakeitimų

23 Nors dėl siūlomo pakeitimo labai sumažės skolos muitinei, registruojamos atskirose TNI sąskaitose, mažai tikėtina, kad dėl to valstybių narių nuosavų išteklių valdymas taptų paprastesnis. Dėl siūlomo pakeitimo Komisijai tektų papildoma našta, nes ji turėtų įvertinti, ar valstybės narės yra finansiškai atsakingos tais atvejais, dėl kurių pateiktas teisminis skundas. Šiais atvejais skola gali būti panaikinta galutiniu sprendimu.

24 Mūsų manymu, neįrodyta, koku mastu dėl siūlomų pakeitimų TNI teikimo sistemos iš tikrųjų tampa efektyvesnės. Kaip pažymėjome savo ankstesnėse metinėse ataskaitose²⁸, pageidautina, kad Komisija, norėdama pagerinti tokių sąskaitų valdymą ir imdamasi nuolatinių veiksmų, ne tik paašikintų nustatytų muitų, kurie nebuvo surinkti, registravimo taisykles, bet ir suteiktų valstybėms narėms atitinkamą paramą jas taikant. Be to, Komisija taip pat turėtų stiprinti atskirų nacionalinių muitinių rengiamų sąskaitų stebėseną.

---

²⁶ COM(2021) 381 *final*, 2021 06 30.

²⁷ Siūlomo RNIT pakeitimo 13 straipsnio 2 dalis (penkta pastraipa).

²⁸ Žr. mūsų 2018 m. metinės ataskaitos 4.2 rekomendaciją, 2015 m. metinės ataskaitos 2 rekomendaciją ir 2014 m. metinės ataskaitos 4 rekomendaciją.

1 pasiūlymas. Iš naujo apsvarstyti galimybę nustatyti bendrą terminą neatgautinoms skoloms pašalinti iš atskirų TNI sąskaitų

Kadangi neįrodyta, kad dėl šio siūlomo RNIT pakeitimo nuosavų išteklių valdymas ES ir nacionaliniu lygmeniu taps efektyvesnis, siūlome iš naujo apsvarstyti galimybę nustatyti bendrą terminą neatgautinoms skoloms pašalinti iš atskirų TNI sąskaitų.

Ginčų sprendimo procedūros

25 Dabartiniame RNIT valstybėms narėms nenumatyta jokia peržiūros procedūra, skirta tiems atvejams, kai valstybės narės ir Komisijos nuomonės dėl nuosavų išteklių teikimo išsiskiria. Tačiau valstybės narės gali kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (ESTT) dėl nepagrįsto praturtėjimo, kad užginčytų mokėjimus. Tam valstybės narės privalo įrodyti, kad Komisija praturtėjo, o jos patyrė nuostolių, tačiau tokius įrodymus yra sunku pateikti dėl nacionalinių prievolių pagal ES teisę, reglamentuojančią nuosavų išteklių sistemą²⁹.

26 Pasiūlymu nustatoma nauja valstybės narės ir Komisijos **ginčų** dėl TNI ir PVM pagrįstų nuosavų išteklių **sprendimo peržiūros procedūra**³⁰. Pagal naująją procedūrą numatomas struktūrinis dialogas dėl ginčytinų sumų, kad būtų lengviau pasiekti susitarimą. Peržiūros procedūra nedaro poveikio valstybių narių prievolei sumokėti savo įnašus iki teisės aktuose nustatytų terminų.

27 Jei valstybė narė ir Komisija nesutaria dėl TNI arba PVM pagrįstų įnašų sumų, pasiūlyme taip pat numatyta, kad valstybės narės, teikdamos nuosavus išteklius, **gali daryti išlygas** dėl Komisijos pozicijos. Todėl laikotarpis, kuriuo skaičiuojamos palūkanos, nutraukiamas³¹. Tokie „mokėjimai, kuriems taikoma išlyga“ jau taikomi dabartinėje sistemoje, atsižvelgiant į galiojančią praktiką.

28 Pasiūlyme nustatoma skirtinga peržiūros procedūros tvarka (įskaitant terminus, iki kurių valstybės narės turi pateikti prašymus, o Komisija – pastabas), priklausomai nuo atitinkamų nuosavų išteklių rūšių (žr. **1 lentelę**).

²⁹ ESTT sprendimo byloje C-575/18 (*Čekijos Respublika prieš Komisiją*) 82–85 punktai.

³⁰ Siūlomo RNIT pakeitimo 10b straipsnio 7 dalis, 13 straipsnio 5 dalis ir 13b straipsnis.

³¹ Siūlomo RNIT pakeitimo 13a straipsnis.

1 lentelė. Pasiūlyme numatyti procedūriniai PVM pagrįstų nuosavų išteklių ir TNI peržiūros procedūros skirtumai

Nuosavų išteklių rūšis	Valstybių narių prašymo teikimo terminas	Prašymo pagrindimas	Komisijos pastabų teikimo terminas
PVM grindžiami nuosavi ištekliai	2 mėnesiai	Galima nurodyti priežastis	3 mėnesiai
TNI	3 mėnesiai	Būtina nurodyti priežastis	6 mėnesiai

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis pasiūlymu.

29 Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89³² jau buvo nustatyta PVM pagrįstų nuosavų išteklių peržiūros procedūra. Atliekant šią peržiūrą laikomasi tų pačių reikalavimų, kurie taikomi pagal RNIT siūlomai procedūrai, kiek tai susiję su valstybės narės prašymo pateikimo terminais, Komisijos pranešimu apie procedūros rezultatus ir prašymo turiniu. Tačiau ji užbaigiama priėmus Komisijos sprendimą, dėl kurio panaikinimo valstybė narė gali kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą. Ta pati procedūra taip pat nustatyta naujiems nuosaviems ištekliams, pagrįstiems neperdirbtomis plastiko pakuočių atliekomis, kaip numatyta Tarybos reglamente (ES, Euratomas) 2021/770³³. Kaip jau pažymėjome³⁴, pastaroji priemonė suteikia valstybėms narėms papildomą galimybę imtis teisinių veiksmų, jei jos nesutinka su Komisijos sprendimu teikti nuosavus išteklius.

30 Be to, pasiūlyme daroma nuoroda į pirmiau minėtą galiojančią procedūrą, susijusią su PVM pagrįstais ištekliais. Numatyta galimybė sustabdyti peržiūrą pagal siūlomą RNIT pakeitimą tuo atveju, jei valstybė narė kreipiasi į ESTT dėl Komisijos sprendimo, priimto tuo pačiu klausimu pagal Tarybos reglamentą (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89, panaikinimo³⁵.

³² 9 straipsnio 1 dalies a punktas, žr. 5 išnašą.

³³ 9 straipsnio 4 dalis, žr. 7 išnašą.

³⁴ Mūsų nuomonės Nr. 11/2020 34 dalis.

³⁵ Siūlomo RNIT pakeitimo 13b straipsnio 4 dalis.

31 *2 lentelėje* apžvelgiamos kituose jau galiojančiuose teisės aktuose nustatytos nuosavų išteklių peržiūros procedūros ir jų skirtumai, palyginti su pasiūlyme numatytais procedūromis.

2 lentelė. Galiojančiuose teisės aktuose ir pasiūlyme numatytų nuosavų išteklių peržiūros procedūrų palyginimas

Nuosavų išteklių rūšis	Teisinis pagrindas	Procedūra baigiama Komisijai priėmus sprendimą	Galimybė valstybei narei kreiptis į ESTT dėl panaikinimo	Galimybė valstybei narei kreiptis į ESTT dėl nepagrįsto praturtėjimo
Neperdirbtomis plastiko pakuočių atliekomis pagrįsti nuosavi ištekliai	Reglamentas 2021/770	☒	☒	☒
PVM grindžiami nuosavi ištekliai	Reglamentas Nr. 1553/89	☒	☒	☒
	Pasiūlymas	☐	☐	☒
TNI	Pasiūlymas	☐	☐	☒

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2021/770, Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 ir pasiūlymu.

Mūsų vertinimas dėl siūlomos ginčų sprendimo procedūros

32 Palankiai vertiname siūlomą nuostatą dėl mokėjimų, kuriems taikoma išlyga, nes ja įforminama į RNIT dar neįtraukta esama praktika. Kad ji būtų veiksminga, Komisija turės parengti vidaus procedūras, kuriose būtų paaiškinta, visų pirma, kai tokie mokėjimai naudojami, kaip jie yra stebimi ir kuriais atvejais sąlygos, susijusios su valstybių narių išlygomis, nebegalioja priėmus galutinį sprendimą dėl mokėjimų.

33 Atkreipiame dėmesį į tai, kad Komisija pasiūlė į RNIT įtraukti peržiūros procedūrą tuo atveju, jei Komisija ir valstybės narės nesutaria dėl TNI ir PVM pagrįstų nuosavų išteklių teikimo. Nors procedūra yra grindžiama struktūriniu dialogu, kad valstybės narės galėtų prašyti Komisijos persvarstyti savo poziciją dėl nuosavų išteklių apskaičiavimo, nustatymo ir surinkimo, ja nebūtinai užtikrinama, kad ginčai bus

veiksmingai išspręsti. Kadangi procedūra nėra užbaigiama Komisijos sprendimu, valstybės narės negali imtis teisinių veiksmų dėl jo panaikinimo. Tačiau valstybės narės gali kreiptis į ESTT dėl nepagrįsto praturtėjimo, jei buvo atliktas mokėjimas, kuriam taikoma išlyga.

34 Be to, pagal pasiūlymą sukuriama lygiagrečios ir iš dalies skirtingos taisyklės, kuriomis reglamentuojamos PVM pagrįstų nuosavų išteklių peržiūros procedūros. Dėl to ES finansavimo sistema tampa sudėtingesnė, daromas poveikis teisiniam tikrumui ir valstybių narių mokėjimų nuspėjamumui, taip pat gali būti sukurta didelė administracinė našta Komisijai.

35 Be to, pažymime, kad Komisija nepasiūlė nustatyti tokios procedūros BNP pagrįstiems nuosaviems ištekliams, kurie apskaičiuojami naudojant statistinius duomenis, kaip yra naujų nuosavų išteklių, pagrįstų neperdirbtomis plastiko pakuočių atliekomis, atveju. BNP pagrįsti ištekliai yra didžiausias ES biudžeto pajamų šaltinis (2020 m. – 70 %).

2 pasiūlymas. Pasiūlyti bendrą peržiūros procedūrą, skirtą ginčams dėl nuosavų išteklių teikimo spręsti

---

Siekiant supaprastinti ginčų sprendimo procesą ir suteikti veiksmingą priemonę valstybių narių ir Komisijos nesutarimams spręsti, siūlome numatyti vieną bendrą nuosavų išteklių teikimo peržiūros procedūrą. Tokia procedūra turėtų būti užtikrinta pusiausvyra tarp valstybių narių teisės į gynybą ir galimos administracinės naštos, kuri gali tekti Komisijai. Taip pat reikėtų atsižvelgti į konkrečius atskirų pajamų šaltinių ypatumus ir jų atitinkamus teisinius pagrindus. Siekiant išvengti bet kokios nereikalingos naštos TNI valdymui, susidariusios dėl didelio mažų atskirų pagrindinių operacijų skaičiaus, Komisija galėtų nustatyti ribą, pagal kurią peržiūros procedūra būtų pradama tik tais atvejais, kai daromas didelis finansinis poveikis.

Skirtingų nuosavų išteklių valdymo taisyklių nuoseklumas

36 Pažymime, kad pasiūlyme nustatytos nuosavų išteklių valdymo taisyklės ne visada atitinka taisykles, nustatytas Tarybos reglamente (ES, Euratomas) 2021/770 (taikomas neperdirbtomis plastiko pakuočių atliekomis pagrįstiems nuosaviems ištekliams) ir Tarybos reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 (taikomas PVM pagrįstiems nuosaviems ištekliams). Jos susijusios su nuostata, pagal kurią valstybėms narėms leidžiama atlikti išankstinius mokėjimus (žr. **10** dalį), atidedamas datos koregavimas

(žr. 11 dalį), nustatoma delspinigių už pavėluotą mokėjimą atsisakymo riba (žr. 13 dalį) ir nustatomos ginčų sprendimo procedūros (žr. 24–30 dalis).

37 Pasiūlyme Komisija laikosi nuomonės, kad visos nuostatos dėl nuosavų išteklių teikimo turėtų būti sujungtos ateityje, kai bus nustatyti nauji pajamų šaltiniai, kaip susitarta tarpinstituciniame susitarime dėl 2021–2027 m. DFP³⁶. Nors atkreipiame dėmesį į šį tikslą, apgailestaujame, kad pasiūlyme nenumatyta sujungti visas nuostatas dėl nuosavų išteklių teikimo. Pakartojame, kad sistema būtų paprastesnė ir skaidresnė, jeigu būtų taikomas vienas reglamentas, kuriame būtų pateiktos išsamios nuostatos dėl nuosavų išteklių³⁷.

38 *Priede* pateikiami siūlomi tam tikrų pasiūlymo nuostatų pakeitimai. Mūsų pasiūlymai yra susiję su kai kuriais pirmiau aprašytais klausimais ir taip pat apima keletą smulkių redakcinių pasiūlymų.

---

³⁶ 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo (OL L 433I, 2020 12 22, p. 28).

³⁷ Mūsų nuomonės Nr. 5/2018 12 dalis.

Išvados

39 Mūsų nuomone, Komisijos pasiūlymas iš dalies pakeisti Reglamentą dėl nuosavų išteklių teikimo yra teigiamas žingsnis gerinant dabartinį teisinį pagrindą. Juo įforminama tam tikra esama praktika, pavyzdžiui, galimybė teikti išankstinius mokėjimus (žr. **11** dalį), ir tam tikru mastu padidinamas grynųjų pinigų valdymo nuspėjamumas, visų pirma atidedant terminą pateikti ankstesniais finansiniais metais skirtų išteklių patikslintas sumas (žr. **12** dalį). Tai gali padėti sumažinti administracinę naštą. Pasiūlyme taip pat nustatoma anksčiau neegzistavusi ginčų sprendimo procedūra, t. y. procedūra, pagal kurią numatomas struktūrinis dialogas dėl ginčytinų sumų, kad būtų lengviau pasiekti susitarimą (žr. **32** dalį).

40 Tačiau nustatėme keletą trūkumų. Išplėtus delspinigių už pavėluotus mokėjimus apribojimo taikymo sritį, apimant ankstesnius atvejus, kelios valstybės narės galės turėti finansinės naudos dėl galbūt susidariusių reikšmingų sumų (žr. **17** dalį). Siūlomos ginčų dėl nuosavų išteklių teikimo sprendimo procedūros skiriasi nuo kituose galiojančiuose reglamentuose nustatytų taisyklių, taikomų PVM pagrįstiems nuosaviems ištekliams ir naujiems nuosaviems ištekliams, pagrįstiems neperdirbtomis plastiko pakuočių atliekomis (žr. **33** dalį).

41 Be to, kai kurie siūlomi dabartinių RNIT nuostatų pakeitimai nėra pagrįsti pakankamais įrodymais, o tai reiškia, kad jų poveikio nuosavų išteklių teikimo efektyvumui negalima įrodyti. Tai susiję su centralizuotų išdo sąskaitų sukūrimu (žr. **09** dalį) ir neatgautinų TNI sumų valdymo taisyklių keitimu (žr. **22** dalį). Taip pat apgailestaujame, kad šiame pasiūlyme nenumatyta sujungti visas nuostatas dėl nuosavų išteklių teikimo (žr. **36** dalį).

42 Todėl manome, kad pasiūlymą būtų galima toliau tobulinti:

- iš naujo apsvarstant galimybę nustatyti bendrą terminą neatgautinoms skoloms pašalinti iš atskirų TNI sąskaitų ir
- toliau peržiūrint ginčų sprendimo procedūras ir pasiūlant bendrą nuosavų išteklių peržiūros procedūrą.

Šią nuomonę priėmė V kolegija, vadovaujama Audito Rūmų nario Tony Murphy,
Liuksemburge 2021 m. rugsėjo 22 d.

Audito Rūmų vardu

Handwritten signature in black ink, appearing to read 'k-h se'.

Pirmininkas

Klaus-Heiner Lehne

Priedas. Mūsų siūlomi pasiūlymo pakeitimai

Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014, siekiant užtikrinti valstybėms narėms didesnę nuspėjamumą ir patikslinti ginčų, kylančių teikiant tradicinius, PVM ir BNP pagrįstus nuosavus išteklius, sprendimo procedūras (2021 06 25, COM(2021) 327 <i>final</i> , 2021/0161 (NLE))		
Siūlomų nuostatų nuoroda	Mūsų siūlomi pakeitimai	Pastabos
13 straipsnio 2 dalis	Šiuo metu galiojančių nuostatų tekstas turėtų būti išlaikytas.	Siūlome persvarstyti galimybę nustatyti bendrą 10 metų terminą neatgautinoms skoloms pašalinti iš atskirų TNI sąskaitų (žr. 18–23 dalis ir 1 pasiūlymą).
13b straipsnis	Siūloma nuostata turėtų būti reformuluota, siekiant nustatyti bendrą peržiūros procedūrą, skirtą ginčams dėl nuosavų išteklių teikimo spręsti.	Turėtų būti pasiūlyta bendra nuosavų išteklių teikimo peržiūros procedūra. Taikant tokią procedūrą, reikėtų atsižvelgti į konkrečius atskirų pajamų šaltinių ypatumus ir jų atitinkamus teisinius pagrindus (žr. 24–34 dalis ir 2 pasiūlymą).

Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014, siekiant užtikrinti valstybėms narėms didesnę nuspėjamumą ir patikslinti ginčų, kylančių teikiant tradicinius, PVM ir BNP pagrįstus nuosavus išteklius, sprendimo procedūras (2021 06 25, COM(2021) 327 *final*, 2021/0161 (NLE))

Siūlomų nuostatų nuoroda	Mūsų siūlomi pakeitimai	Pastabos
13b straipsnio 2 dalis	„Komisija per šešis mėnesius nuo 1 dalyje nurodyto prašymo dienos pateikia (...)“.	Siūloma peržiūros procedūra susijusi su TNI. Kad būtų išvengta dviprasmiškumo, siūlome patikslinti, kad daroma nuoroda į siūlomo RNIT pakeitimo 13 straipsnio 5 dalį. Panašiai Komisija, numatydama PVM pagrįstų nuosavų išteklių procedūrą, 13b straipsnio 2 dalies paskutiniame sakinyje nurodė 10b straipsnio 7 dalį: „Valstybės narės ir Komisijos nesutarimo, nurodyto 10b straipsnio 7 dalyje, atveju Komisija pateikia (...)“. Šis pasiūlymas turėtų būti skaitomas kartu su pirmiau pateiktomis pastabomis dėl 13b straipsnio.